

PELASTUSSUUNNITELMA

VALTAKUNNALLINEN VALMENNUS- JA LIIKUNTAKESKUS OY
PAJULAHDENTIE 167
15560 NASTOLA

JOHDANTO

Pelastussuunnitelmaa nimitettiin aluksi suojelusuunnitelmaksi, josta sen nimi muuntui turvallisuussuunnitelmaksi. Aikaisempiin suunnitelmiin verrattuna uusi pelastussuunnitelma siirtää turvallisuustoimintaa enemmän ennakoimisen ja oman turvallisuustilanteen tiedostamisen suuntaan. Nyt nimeksi on vakiintunut pelastussuunnitelma. Suunnitteluun velvoittaa 1.1.2004 voimaan tullut Pelastuslaki (468/2003), joka asettaa velvoitteet vaaratilanteisiin omatoimisesta varautumisesta. Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (787/2003) sisältää velvoitteet pelastussuunnitelman laadinnasta.

Tämä pelastussuunnitelma pitää sisällään toimintamalleja, joilla Liikuntakeskus Pajulahdessa ennakoidaan kiinteistöjä, ympäristöä sekä niiden käyttäjiä uhkaavat riskitekijät. Suunnittelun avulla voidaan ehkäistä vaaratilanteiden syntymistä ja luoda edellytykset oikealle toiminnalle onnettomuustilanteissa.

Suunnitelma on myös asiakirja, joka antaa tietoa toiminnastamme turvallisuusasioissa viranomaisille ja jonka pohjalta henkilökunta saa peruskoulutuksen ensiapu -, pelastus- ja alkusammutustehtäviin. Toiminnan turvallisuus, jota ohjaa esimerkiksi Kuluttajavirasto, velvoittaa tekemään uimahallille turvallisuusasiakirjan ja kanoottiretkille turvaohjeet. Pajulahteen on tehty kyseiset asiakirjat. Tässä pelastussuunnitelmassa ei käsitellä toiminnan turvallisuutta.

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	2
SISÄLLYSLUETTELO	3
KÄSITTEITÄ /1/.	6
1 VALTAKUNNALLINEN VALMENNUS- JA LIIKUNTAKESKUS OY	7
1.1 Yleistiedot kohteesta	7
1.2 Kohteen rakennukset	7
1.3 Henkilömäärä kohteessa	9
1.4 Liikenneyhteudet pelastuslaitokselta	9
1.5 Hälytysajoneuvojen toimintamahdollisuudet kohteessa	10
1.6 Kulunvalvonta	10
1.7 Vartiointi	10
2 TUNNISTETUT VAARATILANTEET, NIIDEN VAIKUTUKSET SEKÄ ENNALTA EHKÄISEMINEN	11
2.1 Työtapaturma	11
2.1.1 Yleistä	11
2.1.2 Työtapaturmariskit	11
2.1.3 Ennaltaehkäisy	12
2.2 Tulipalo	13
2.2.1 Yleistä	13
2.2.2 Tulipaloriski kohteessa	13
2.2.3 Ennaltaehkäisy	14
2.2.4 Oma palotarkastus	15
2.2.4 Jälkivahinkojen torjunta	15
2.3 Kaasuvaara	16
2.3.1 Yleistä	16
2.3.2 Kaasu- sekä räjähdysriski kohteessa	16
2.3.3 Ennaltaehkäisy	17
2.4 Maakaasun käytönvalvoja	18
Liikuntakeskus Pajulahden maakaasun käytönvalvojana toimii	18
2.5 Ympäristövahinkovaara	18
2.5.1 Yleistä	18
2.5.2 Ympäristövahinkoriski kohteessa	18
2.5.3 Ennaltaehkäisy	19
2.6 Häiriökäyttäytyminen ja rikollisuus	20
2.6.1 Yleistä	20
2.6.2 Rikos ja ilkivaltariski kohteessa	20
2.6.3 Ennaltaehkäisy	20
2.7 Pommiuhkaus	21
2.8 Säteilyvaara	21
2.8.1 Yleistä	21
2.8.2 Säteilyvaarariski kohteessa	22

2.8.3 Säteilyvaaraan varautuminen	22
3 TIEDOTTAMINEN ONNETTOMUUSTILANTEISSA	23
3.1 Viranomaistiedottaminen	23
3.2 Liikuntakeskus Pajulahden tiedottamisvastuu	23
3.3 Tiedottamisen kohteet	24
4 RAKENTEELLINEN PALOSUOJELU	24
4.1 Rakenteellinen palontorjunta	24
4.2 Poistumistiet ja kokoontumispaikka	25
4.3 Väestönsuojat	25
4.5 Ilmanvaihto	26
4.6 Sähkölaitteistot /7/	26
5 HÄLYTYS- JA SAMMUTUSJÄRJESTELYT SEKÄ SUOJELUMATERIAALI	27
5.1 Ulkoiset hälyttimet	27
5.2 Automaattinen paloilmoitinjärjestelmä	27
5.3 Savunpoisto	29
5.4 Alkusammutuskalusto	29
5.5 Palovaroittimet	30
5.6 Pelastuskalusto	30
6 TOIMENPITEET SAIRASKOHTAUS - TAI ONNETTOMUUSTILANTEISSA	31
6.1.1 Hätäilmoitus /6/	32
6.1.2 Tapaturma tai sairauskohtaus /6/	33
6.1.3 Toiminta tulipalon sattuessa /6/	34
6.1.4 Toimintaohje kaasuvaarassa /6/	35
6.1.5 Toimintaohje sisäisessä kaasuvaarassa	36
6.1.6 Polttoöljyvuoto	37
6.1.7 Toiminta ympäristöonnettomuuden uhatessa	38
6.1.8 Toimintaohje sähkökatkon sattuessa /6/	39
6.1.9 Sähköisku /7/	40
6.2.1 Säteilyvaara /6/	41
6.2.2 Pommiuhkaus /6/	42
POMMIUHKAUSLOMAKE /6/	43
6.2.3 Toimintaohje uhkaavan henkilön kohtaamistilanteessa /6/	44

6.2.4 Toimintaohje varkaus tai ryöstötapauksessa /6/	45
6.2.5 Yleinen hälytysmerkki /6/	46
6.2.6 Käsisammuttimen käyttöohje /5/	47
6.2.7 Sammutuspeitteen käyttö /6/	48
6.2.8 Yleisohjeita alkusammutukseen /5/	49
7 TURVALLISUUSHENKILÖSTÖ JA SEN TEHTÄVÄT /2/	50
7.1 Turvallisuusjohto	50
7.1.1 Turvallisuuspäällikön tehtävät /3/	50
7.2 Turvallisuusalueet	51
7.2.1 Turvallisuusvalvojan tehtävät /2/	51
7.2.2 Apulaisturvallisuusvalvojan tehtävät	52
7.4 Väestönsuojan hoitaja	53
8 TULITYÖT LIIKUNTAKESKUS PAJULAHDESSA /4/	54
9 TURVALLISUUSKOULUTUS /2/	55
9.1 Koulutussuunnitelma	55
9.2 Koulutuksen säännöllisyys	59
9.3 Turvallisuuden ylläpito Liikuntakeskus Pajulahdessa	60
10 SUUNNITELMAN TARKASTAMINEN JA JAKELU	60
LÄHDELUETTELO	61
LIITTEET	61

KÄSITTEITÄ /1/.

Alkusammutuskalusto on palonalkujen sammutusvälineistö, joka on kenen tahansa käytettävissä. Alkusammuttimia ovat pikapaloposti, käsiammutin ja sammutuspeite.

Automaattinen paloilmoitin on laitteisto, joka automaattisesti ja välittömästi ilmoittaa alkavasta palosta. Paloilmoitin antaa myös ilmoituksen toimintavarmuutta vaarantavista vioista.

Kokoontumispaikka on ennalta määrätty alue rakennuksen ulkopuolella, jonne siirrytään hätätilanteessa.

Kulkureitti on lattiapinnan kustakin kohdasta uloskäytävään johtava kulkukelpoinen tie.

Merkkivalaistus on valaistus, joka osoittaa poistumisreitit. Merkkivalaistus toimii tavallisen valaistuksen kanssa yhtä aikaa ja siitä riippumatta.

Pelastustie on hälytysajoneuvoille varattu ajotie tai yhteys lähelle rakennusta, joka on pidettävä aina esteettömänä. Pelastustie on aina merkittävä.

Poistumistie on reitti rakennuksen ulkopuolelle. Poistumisreitit merkitään asianmukaisesti ja valaistaan tarvittaessa.

Riskianalyysi on keino selvittää ennakolta uhkaavat riskit ja arvioida niitä.

Savunpoisto on palossa syntyvän savun ja lämmön poistamista rakennuksesta painovoimaisesti tai koneellisesti.

Tulityö on työtä, jossa syntyy kipinöitä tai jossa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja joka aiheuttaa palovaaran. Työn tekeminen vaatii tulityökortin suorittamisen.

Turvavalaistus on valaistus, joka tavallisen valaistuksen toimintahäiriössä takaa henkilöturvallisuuden vaatiman valaistuksen.

Varatie on uloskäytävää vaikeakulkuisempi reitti, jota pitkin on mahdollista päästä turvaan palolta.

Väestöhälytin on suuritehoinen hälytin, jonka avulla voidaan tiedottaa väestöä uhkaavasta vaarasta joko yleisellä vaaramerkillä tai kuulutuksella

1 VALTAKUNNALLINEN VALMENNUS- JA LIIKUNTAKESKUS OY

1.1 Yleistiedot kohteesta

Valtakunnallinen valmennus- ja liikuntakeskus Oy on Nastolan kunnassa sijaitseva oppilaitos, joka tuottaa koulutus-, valmennus- sekä vapaa- ajan palveluja.

Katuosoite: Valtakunnallinen valmennus- ja liikuntakeskus Oy
(Jäähalli, Pajulahdentie 138)
Pajulahdentie 167
15560 Nastola

1.2 Kohteen rakennukset

Päärakennuksessa sijaitsee majoitus (1) -, opetus-, liikunta-, toimisto-, keittiö- sekä ravintolatiloja 8592 k-m². Runko ja julkisivut betonia / tiiltä. Ravintolasalin kohdalla runko sekä julkisivut ovat puuta. Kattopinnoite majoitustilojen kohdalla on sementtiselluloosalevy. Ravintolasalin ja voimistelusalin kohdalla kattopinnoite on peltikate. Muiden tilojen kohdalla on bitumikate. Kohteessa on kaksi lämmönjakohuonetta kellarikerroksissa.

Uimahalli on betonirunkoinen halli 1040 k-m², jonka ensimmäisessä kerroksessa sijaitsee uima-allasosasto ja puku- ja saunatilat. Myös uima-allaskemikaalien säilytys tapahtuu tässä kerroksessa. Toisessa kerroksessa sijaitsee kokous- ja testaustiloja sekä ilmastointikonehuone. Kellarikerroksessa on laitetilat sekä väestönsuoja. Kattopinnoite on bitumihuopa. Kohteessa on lämmönjakohuone kellarikerroksessa.

Jäähalli on teräsrunkoinen halli, 2762 k-m². Hallissa on jääareena, pesu-, puku-, sekä katsomotiloja. Julkisivut ovat metallipintaisia sandwich- elementtejä. Kattopinnoite bitumihuopa. Kiinteistössä sijaitsee väestönsuoja. Kohteessa on lämpökeskus.

Nikulahalli on puurunkoinen halli, 2311 k-m². Kellarikerroksessa sijaitsevat lämpökeskus- ja huoltotilat, jossa on kiinteä tulityöpaikka. Kellarikerroksen runko on betonia. Liikuntatilan runko ja julkisivut ovat puuta. Kattopinnoite on pelti.

Tennis- ja squashhalli on teräsrunkoinen halli, 1608 k-m². Julkisivut ovat metallipintaisia sandwich- elementtejä. Kattopinnoite on bitumihuopa.

Majoitusrakennus (2) on kolmekerroksinen rakennus 1373 k-m², kellarikerroksessa on autotalli ja varastotiloja. 1. ja 2. kerroksissa on majoitustiloja, ullakkokerroksessa luokkatiloja. Runko ja julkisivut ovat tiiltä, kattopinnoitteena on peltikate. Kohteessa on lämmönjakohuone.

Majoitusrakennus (3) on kolmekerroksinen rakennus 1264 k-m². Kellarissa - sekä 1. ja 2. kerroksissa sijaitsee majoitustiloja. Ullakkokerroksessa irtaimistovarastoja. Rakennuksen runko ja julkisivut ovat betonia, kattopinnoitteena on peltikate. Kohteessa on lämmönjakohuone.

Majoitusrakennus (4) on kaksikerroksinen rakennus 1437 k-m². Runko ja julkisivut ovat puuta ja tiiltä, kateaineena bitumihuopa.

Rantapaju, majoitusrakennus (5) on kaksikerroksinen rakennus k-m². Runko on betonia ja julkisivut tiiltä, kateaineena tiilikate. Kohteessa on lämmönjakohuone.

Rantasauna on kolme saunaosastoa ja kokoustilat sisältävä 431 k-m² rakennus. Runko ja julkisivut ovat betonia. Kateaineena on bitumihuopa ja liikennöidyllä osalla betoni.

1.3 Henkilömäärä kohteessa

Valtakunnallisen valmennus- ja liikuntakeskus Oy:n rakennuksissa työskentelee omaa henkilökuntaa 60 henkilöä, pääasiassa päivävuorossa. Kiinteistöhuollossa työskentelee iltavuorossa keskimäärin 2 henkilöä ja yövuorossa 1 henkilö. Siivouksessa 1 henkilö tekee iltavuoroa.

Ravintola - ja kahviopalvelut tuottaa alihankintana Amica Oy. Yrityksessä työskentelee 25 henkilöä. Iltavuorossa työskentelee pääsääntöisesti kolme henkilöä.

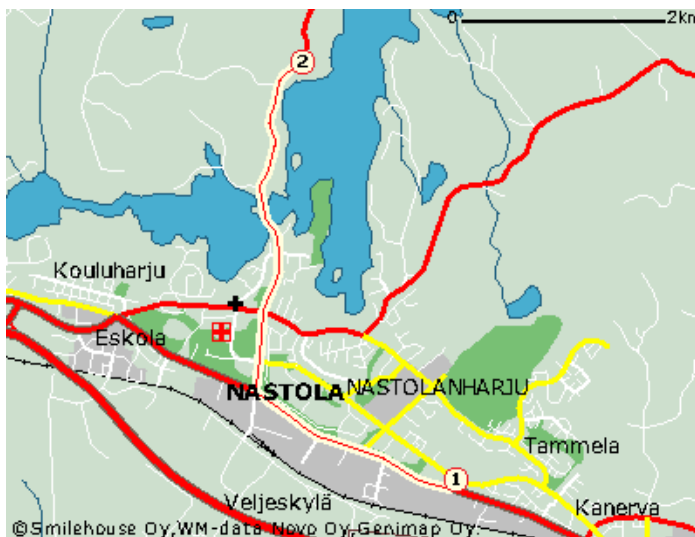
Alan opiskelijoita Pajulahdessa on 150, joista osa monimuoto-opiskelijoita.

Majoituspaikkoja kiinteistöissä on 340 henkilölle.

Liikuntakeskuksessa vierailee yritysryhmiä, urheiluseuroja sekä siellä järjestetään suuria yleisötapahtumia, joissa henkilöitä voi olla kymmeniä tai useita satoja.

1.4 Liikenneyhteydet pelastuslaitokselta

Päijät-Hämeen Aluepelastuslaitoksen Nastolan toimipisteeseen on matkaa noin viisi kilometriä. Toimintavalmiusaika on kuusi minuuttia.

Kuva 1, Palo- ja pelastusajoneuvojen reitti Pajulahteen

(1) Rakokiventie 27

(2) Pajulahdentie 167

1.5 Hälytysajoneuvojen toimintamahdollisuudet kohteessa

Kulku kiinteistöille tapahtuu Pajulahdentieltä. Kaikkien kiinteistöjen läheisyyteen pääsee pelastuskalustolla. Majoitusrakennuksille kulkevan tien varsilla mahdollisesti pysäköidyt autot aiheuttavat kohteisiin pääsulle ongelmia. Tämän vuoksi tiet on suljettu kauko-ohjattavilla puomeilla. Puomien aukaisuun tarkoitettut kauko-ohjaimet on luovutettu pelastuslaitokselle. Tien varsi ennen puomeja on varustettava asianmukaisilla ”Pelastustie” kilvillä.

1.6 Kulunvalvonta

Pajulahden alueella ei ole toistaiseksi kulunvalvontajärjestelmiä. Asiatonta oleskelua ja liikkumista estetään satunnaisilla kierroksilla alueella. Rakennuksiin kulkua rajoitetaan lukitsemalla ovet. Jäähallissa on murtohälytysjärjestelmä. Pelastuslaitoksen avainsarjaan on liikuntakeskuksen päärakennuksen ja jäähallin seinään porattu putkilukot, josta löytyy avaimet kiinteistöihin. Putkilukoissa **ei saa säilyttää yleisavaimia**, vain reittiavaimia.

1.7 Vartiointi

Pajulahdessa tai sen alueilla kiinteistöhuollon työntekijä tekee satunnaisia kierroksia alueella. Tarvittaessa käytetään vartiointiliikkeiden palveluita.

2 TUNNISTETUT VAARATILANTEET, NIIDEN VAIKUTUKSET SEKÄ ENNALTA EHKÄISEMINEN

2.1 Työtapaturma

2.1.1 Yleistä

Työtapaturma on yleisin kaikista onnettomuustilanteista työpaikoilla. Yleensä työtapaturma aiheutuu huolimattomuudesta, välinpitämättömyydestä tai viallisista koneista ja laitteista. Työtapaturmaan johtaa usein myös riskinotto työtehtävässä, tarkkavaisuuden heikkeneminen työntekijän ollessa liian ”rutinoitunut” tehdessään työtehtäväänsä. Työturvallisuuslaki ottaa nykyään kantaa työntekijöiden fyysistä sekä henkistä terveydentilaa uhkaaviin tekijöihin. Pajulahteen on tehty työsuojelun toimintaohjelma, jossa myös käsitellään kyseisiä asioita.

Valtakunnallisessa valmennus- ja liikuntakeskuksen työsuojeluorganisaatio:

Työsuojelupäällikkö varatoimitusjohtaja Seppo Virtanen

Työsuojeluvaltuutetut Arja Pusila

Juha Ruuska

Lasse Mikkelsen

2.1.2 Työtapaturmariskit

Pajulahdessa mahdollisia työtapahtumariskejä ovat erilaiset koneiden ja laiteiden käytön yhteydessä tapahtuvat tapaturmat. Käytettyjä koneita ovat jäänhoitokone, traktorit, moottorikelkat, ruohonleikkurit. Koneiden melutaso ylittää usein 85 dB, pitkäaikainen työskentely ilman suojaimia koneilla tai niiden välittömässä läheisyydessä saattaa aiheuttaa vaurioita kuuloon. Myös erilaiset käsityökalut aiheuttavat tapaturmariskin. Yleisempiä tapaturmia ovat liukastumiset, puristumiset, ruhjeet yms. Ravintolassa ja keittiössä tapaturmavaaraa aiheuttavat koneet, uunit, terävät esineet. Yleisempiä tapaturmia ovat pienet palovammat, haavat, liukastumiset yms. Kiinteistöhuollossa, siivouksessa ja

keittiöllä käytetään pieniä määriä vaarallisia aineita jotka ovat syövyttäviä tai voivat muodostaa myrkyllisiä kaasuja. Aineita käytetään puhdistuksessa tai desinfiomisessa.

2.1.3 Ennaltaehkäisy

Työtapaturmia voidaan ennalta ehkäistä ja henkilövahinkoja voidaan vähentää Pajulahdessa seuraavilla toimenpiteillä:

- Uudet työntekijät perehdytetään heidän aloittaessaan työtehtävänsä.
- Käyttöturvallisuustiedotteet pidetään ajan tasalla ja säilytetään kansiossa, josta ne ovat tarvittaessa saatavilla.
- Huolehditaan työpaikan järjestyksestä sekä siisteydestä.
- Työsuojeluvaltuutetut toimivat aktiivisesti ja tiedottavat työsuojelupäällikölle mahdollisista epäkohdista.
- Työvälineet ovat työhön sopivia ja hyväkuntoisia.
- Rikkoutuneet koneet ja laitteet asetetaan käyttökieltoon.
- Käytetään asianmukaisia henkilösuojaimia. Erityisesti uimahallin kemikaalisäiliöiden täytön yhteydessä käytetään suojaesiliinaa, silmäsuojaimia sekä suojakäsineitä. Työkoneiden melutason ylittäessä 85dB käytetään kuulosuojaimia.
- Huolehditaan työpisteiden riittävästä valaistuksesta.
- Pidetään henkilökunnan ensiaputaitoa yllä säännöllisillä koulutuksilla.
- Työterveyshuolto on Nastolan terveystalon tiloissa.
- Ensiapuvälineitä löytyy kaikista työyksiköistä. Pajulahdessa on tehty lääkäri Ari Luukkosen ja laboratoriohoitajan toimesta ” Raportti ensiapu- ja turvallisuustarkastuksesta”.
- Liukkauden torjuntaan kiinnitetään talvella Pajulahden piha-alueilla ja ulkoportailta erityistä huomiota.
- Pajulahteen on hankittu asianmukainen henkilönostin, jota käytetään valaisimien vaihtotyöhön erityisesti korkeissa liikuntahalleissa.

2.2 Tulipalo

2.2.1 Yleistä

Tulipalo on suurin yksittäinen vaaratekijä, jonka aiheuttamat taloudelliset vahingot nousevat yleensä korkeiksi. Tulipalon ja sammutusvesien rakenteille aiheuttavat tuhot eivät jää ainoiksi, huomattavia kustannuksia aiheuttaa myös toiminnan keskeytyminen rakennuksessa. Tulipalot aiheutuvat yleisemmin huolimattomuudesta, tietämättömyydestä tai kysymyksessä on tuhopoltto.

Lukumääräisesti eniten tulipaloja aiheuttavat tulityöt, joita tehdään tilapäisellä tulityöpaikalla. Näin syttyneet tulipalot ovat yleensä tuhoisimpia. Urakoitsijoilta, jotka tekevät tulitöitä Pajulahden alueella, on tulityölupaa annettaessa varmistettava tulityökorttien voimassaolo ja sammutuskaluston riittävyys. Henkilökunnan tulityökortti - ja alkusammutuskoulutukseen pitää kiinnittää erityistä huomiota.

Alkusammutuskoulutuksen saaneen henkilökunnan on mahdollista ottaa tulipalo hallintaan ja riittävän alkusammutuskaluston avulla viivyttää tulipalon kehittymistä palokunnan saapumiseen saakka. Alkusammutuskoulutuksen antaminen henkilökunnalle on erittäin tärkeää

2.2.2 Tulipaloriski kohteessa

Pajulahden alueella säilytetään bensiiniä, dieselöljyä sekä nestekaasua pieniä määriä.

Lämpökeskuksessa käytetään polttoaineena maakaasua.

Tulipalovaara aiheuttavat tavalliset riskit, kuten epäkuntoiset koneet, sähkö- ja kaasulaitteet. Myös vaaraa aiheutuu korjaus- ja huoltotoimenpiteistä, joihin käytetään tulityömenetelmiä.

Palovaarallista tai räjähdysalttiita aineita Pajulahdessa:

- maakaasuliittymä (kiinteistön lämmitys)
- 15 000 l kevyttä polttoöljyä (varapolttoaine kiinteistönlämmitys)
- 1300 l bensiiniä (koneiden polttoaineena)
- 1300 l dieselöljyä (koneiden polttoaineena)
- asetyleeni hitsauskaasupullot 2 kpl
- 5 * 11kg nestekaasua (grillit)

2.2.3 Ennaltaehkäisy

Tulipalon vaaraa ja leviämistä voidaan ennalta ehkäistä rakenteellisella palontorjunnalla (kappale 4.1) mutta tulipalojen syttymisvaaraa voidaan vähentää Pajulahdessa seuraavilla toimenpiteillä.

Tupakoida saa vain paikoissa, johon on tumpeille ja tuhkalle palamaton astia.

Alkusammuttimet on merkitty asianmukaisesti ja sijaitsevat viranomaisten määräämillä paikoilla. Jokaisen työntekijän tulee hallita lähimmän alkusammuttimen käyttö, oli se sitten jauhesammutin, paloposti tai sammutuspeite.

Koneiden ja laitteiden palovaaraa voidaan ehkäistä asianmukaisella huollolla ja puhdistuksella.

Ilmastointikanavien ja savuhormien nuohous on tehtävä viranomaisten ohjeiden mukaan.

Taulukko 1, Hormien nuohous

Hormi	Käyttötarkoitus	Nuohustiheys
metalli	keittiö poisto	1krt / a
metalli	ravintola ja kahvio	1krt / 5a
metalli	majoitus huoneistot	1krt / 5a
metalli	toimistot	1krt / 10a
metalli	lämpökeskusten hormit/maakaasu	kunto tarkastetaan palotark. nuohous tarvittaessa
tiili	saunan takan hormit	1krt / a

Tuhopolttoja voidaan ehkäistä huolehtimalla jätteet jäteastioihin sekä sijoittamalla jäteposte riittävän etäälle rakennuksesta. Keittiön jätekatos sijaitsee lähellä viereistä rakennusta, ja tästä syystä se liitetty automaattiseen paloilmotusjärjestelmään.

Tuhopolttoriskejä voidaan vähentää myös hyvällä valaistuksella ja riittävällä valvonnalla. Asiattomien henkilöiden pääsy rakennukseen ja sen läheisyyteen on estetty. Syttyviä materiaaleja ei säilytetä rakennuksen seinustalla eikä lastauslaitureilla.

Tulitöissä noudatetaan tämän pelastussuunnitelman kappaleen 8 ohjeita ja määräyksiä.

Vakuutus; kiinteistöt, koneet ja laitteet ovat vakuutettu tulipalojen varalta.

2.2.4 Oma palotarkastus

Palotarkastusryhmä: turvallisuuspäällikkö, turvallisuusvalvojat

Oma palotarkastus suoritetaan: 1krt vuodessa.

Palotarkastuksessa havaittujen puutteiden korjauksista vastaa:

Turvallisuuspäällikkö Seppo Virtanen

Liite 2 sisäinen palotarkastus -lomake

2.2.4 Jälkivahinkojen torjunta

Jälkivahinkojen torjunnan tavoitteena on ehkäistä vahinkojen syntymistä, rajoittaa ja minimoida syntyneiden vahinkojen vaikutuksia sekä saattaa olosuhteet mahdollisimman nopeasti ennalleen. Ensitoimenpiteenä jälkivahinkotehtävissä on tehdä heti tarkka tilannearvio ja käynnistää sen pohjalta välittömästi tehokas jälkivahinkojen torjuntatyö.

Toimenpiteitä varautumisesta jälkivahinkojen torjuntaan:

- Varaa suojaukseen esimerkiksi muovikalvoa ja imeytysaineita.
- Suojaa arat ja vaaraa tuottavat tuotteet, koneet ja laitteet vesi-, savu- yms. vaurioilta.
- Tuuleta tilat.
- Siivoa ja raivaa tilat.
- Poista sammutusvesi ja - jauhe tarkkaan.
- Kuivaa tilat huolellisesti.
- Suuret ja vaativat jälkivahinkojen torjuntatyöt (JVT) kannattaa tilata alan ammattiliikkeiltä.

2.3 Kaasuvaara

2.3.1 Yleistä

Kaasuvaara aiheuttaa yleensä aina vaaratilanteen henkilökunnalle. Vuotaessaan kaasut ovat värittömiä, mutta kaasut yleensä tunnistaa pistävästä hajusta. Kaasut aiheuttavat pahimmillaan tukehtumisvaaran, mutta yleisimmät oireet ovat silmien, nenän ja nielun eriaisteiset ärsytysoireet. Palo- ja räjähdysalttiiden kaasujen vuodot aiheuttavat yleensä tulipalo- ja räjähdysvaaran. Kaasuvaaran voi aiheuttaa nestemäisessä olomuodossa oleva kemikaali höyrystyessään.

Kaasuvaaran aiheuttaja voi olla ulkopuolinen: todennäköinen tällaisen vaaran aiheuttaja on onnettomuustilanne vaarallisten aineiden kuljetuksissa maanteillä ja rautateillä.

2.3.2 Kaasu- sekä räjähdysriski kohteessa

Pajulahdessa suurimman kaasuvaaran aiheuttaja on lämpökeskuksissa käytettävä maakaasu. Suomeen Siperiasta tuotava maakaasu on noin 98 % metaania. Maakaasu ei ole myrkyllistä, mutta suurina pitoisuuksina se voi syrjäyttää hapen ja aiheuttaa tukehtumisvaaran. Myös maakaasun palaessa epätäydellisesti syntyy hiilimonoksidia eli häkää, joka on erittäin myrkyllinen kaasu. Kaasupalo sammutetaan sulkemalla vuotokohtaan johtavan putkiston venttiili. Paineen alentuessa kaasupalo sammuu itseksensä. Nikulahallin kellaritiloissa sijaitsevassa lämpökeskuksessa sekä jäähallin lämpökeskuksessa tällainen tilanne on mahdollinen.

Uimahallin veden puhdistuslaitteistoissa käytettävä nestemäinen natriumhypokloriitti muodostaa höyrystyessään myrkyllistä kaasua. Siirtoputkiston tai putkistossa olevien liitosten rikkoutuessa voi aiheutua vaaratilanne. Myös säilytysastian rikkoutuminen aiheuttaa samanlaisen vaaratilanteen. Nestemäisen suolahappoliuoksen käytöstä on luovuttu ja tilalle on otettu jauhemainen PH^- kemikaali, jonka käyttö on turvallisempaa.

Lisäksi kaasuvaaraa saattavat aiheuttaa hitsauksessa käytettävät kaasut sekä pienet määrät nestekaasua ja trukkikaasua. Näissä vaarana on asetyleenikaasun, trukkikaasun ja nestekaasun vuotaminen ja räjähtävän kaasuseoksen syntyminen. Kaasuvaara ei ole suuri

käytössä olevien pienien määrien vuoksi. Räjähdyksivaara aiheutuu yleisesti tulipalotilanteesta kaasujen lähistöllä. Räjähdyksivaara on kaasujen vähäisten määrien vuoksi myös pieni.

Kaasuvaaralliset ja räjähdysvaaralliset aineet Pajulahdessa:

- maakaasuliittymä (kiinteistön lämmitys)
- 4 kpl nestekaasupulloja
- 2 kpl asetyleenikaasupulloja
- 1 kpl trukkikaasupulloja.

2.3.3 Ennaltaehkäisy

Pajulahdessa käytössä olevien kaasujen aiheuttamia vaaratilanteita voidaan ehkäistä seuraavilla toimenpiteillä:

- Noudatetaan käytössä olevien vaarallisten aineiden varastoinnista, käsittelystä sekä niiden käytöstä viranomaisten antamia määräyksiä ja ohjeita.
- Maakaasulaitteiden huollot ja mahdolliset laitevikojen korjaukset teetetään asianmukaiset luvat omaavalla huoltoliikkeellä.
- Käytönvalvoja huolehtii kaasulaitteiden määräaikaisten huoltojen tilaamisen.
- Laaditaan ohjeet suojeleorganisaatiolle onnettomuuksien varalta.
- Huolehditaan riittävästä asianmukaisista suojarusteista sekä niiden kunnosta.
- Laaditaan suojausohjeet henkilökunnalle sekä asiakkaille.
- Kun alueella tehdään kaivu- ja räjäytystöitä, huomioidaan maan alla kulkevien maakaasuputkistojen sijainti.

2.4 Maakaasun käytönvalvoja

Maakaasulla tuotettavan lämmitysenergian tuotantolaitoksessa tulee olla vähintään yksi käytönvalvoja. Käytönvalvojan tulee tuntea maakaasun käyttöä koskevat säännökset ja määräykset. Käytönvalvojan tulee olla toiminnanharjoittajan palveluksessa.

Käytönvalvojaksi valittavan on ennen nimeämistään suoritettava Turvatekniikan keskuksen järjestämä käytönvalvojan pätevyyskoe. Maakaasuyhdistys järjestää käytönvalvojan kokeeseen valmentavia kursseja. Käytönvalvojalta ei vaadita kokeen suorittamisen lisäksi muita muodollisia pätevyysvaatimuksia. Pätevyyskoe on uusittava pätevyyskokeen suorittaneen henkilön vaihtaessa työpaikkaa.

Toiminnanharjoittaja nimeää käytönvalvojan ja pyytää Turvatekniikan keskukselta hänen hyväksymistään käytönvalvojaksi. Toiminnanharjoittajan on myös pyydettävä kirjallinen suostumus tehtävään nimettävältä henkilöltä.

Liikuntakeskus Pajulahden maakaasun käytönvalvojana toimii

Juha Ruuska

2.5 Ympäristövahinkovaara

2.5.1 Yleistä

Ympäristövahingon yleisin aiheuttaja on öljytuotteiden tai kemikaalien joutuminen maaperään, pohjavesiin ja vesistöihin. Myös ongelmajätteiden huolimaton varastointi ja hävittäminen voivat aiheuttaa ympäristövahinkoja. Ympäristövahingon suuruuteen vaikuttavat aineiden määrä ja lähistön alueiden herkkyys. Pohjavesialueet, virkistysalueet sekä luonnonsuojelualueet ovat erittäin herkästi vaurioituvia kohteita. Toiminnanharjoittaja vastaa aina vahingosta. Saastuneen alueen puhdistaminen on usein kustannuksiltaan merkittävä.

2.5.2 Ympäristövahinkoriski kohteessa

Pajulahdessa ympäristövahinkoriskin aiheuttaa käytettävien öljytuotteiden varastointi. Myös uimahallilla varastoitava natriumhypokloriittiliuos aiheuttaa viemäriin päästyään riskin. Pajulahdessa on kaksi nurmijalkapallokenttää, joita kesäkaudella lannoitetaan

nurmen optimaalisen kasvun saavuttamiseksi. Valumavesien mukana kulkeutuvat ravinteet lisäävät mahdollisesti vieressä sijaitsevan Iso Kukkanen - järven rehevöitymistä.

Pajulahdessa käyvät jakeluautot aiheuttavat rikkoutuessaan pienimuotoisen öljyjen tai polttoaineiden valumisen riskin.

Ympäristöriskiä aiheuttavia aineita Pajulahdessa:

- 15000 l kevyttä polttoöljyä (varapolttoaine kiinteistönlämmitys)
- 1300 l bensiiniä (koneiden polttoaineena)
- 1300 l dieselöljyä (koneiden polttoaineena)
- 360 l natriumhypokloriittiliuosta

2.5.3 Ennaltaehkäisy

Dieselöljyn ja bensiinin säilytystankit on uusittu vuonna 2004, ja niissä on suoja-altaat.

Pajulahdessa mahdollisia ympäristöriskejä pystytään ennaltaehkäisemään tai pienentämään seuraavilla toimenpiteillä:

- Ongelmajätteet käsitetään asianmukaisesti kohteessa ja jätteet toimitetaan ongelmajätelaitoksiin.
- Henkilökunta perehdytetään ja koulutetaan.
- Öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksesta ja asianmukaisesta valuma-altaasta huolehditaan, myös säiliöissä pitää olla kunnossa oleva ylitäytönesto.
- Uima-altaan teknisessä tilassa säilytettävien muovisten natriumhypokloriittiliuosastioiden alle on asennettava valuma-allas, joka estää aineen joutumisen viemäriverkostoon.
- Nurmikenttien valumavesien puhdistuslaitokselle on rakennussuunnitelmat olemassa.
- Varaudutaan pieniä vahinkoja varten asianmukaisilla öljynimetysaineilla.

2.6 Häiriökäyttäytyminen ja rikollisuus

2.6.1 Yleistä

Suomessa yrityksiä uhkaavat erilaiset rikollisuuden muodot, jotka ovat kehittymässä yhä ammattimaisempaan suuntaan. Ilkivalta ja omaisuusrikokset suunnitellaan ja kohteeseen tutustutaan etukäteen. Nämä tehdään usein ”tilaustyönä”. Huumeongelmat liittyvät omaisuusrikoksiin enenevässä määrin.

Rikollisuuden aiheuttamat vahingot eivät rajoitu vain taloudellisiin menetyksiin vaan kohteena voi olla myös arvokasta tietoa, jonka merkitystä ei voi rahassa mitata. Rikollisuus lisää myös pelkoa ja turvattomuutta työpaikoilla.

2.6.2 Rikos ja ilkivaltariski kohteessa

Pajulahdessa rikokset ovat rajoittuneet lähinnä elektroniikkalaitteiden anastamiseen.

Ilkivaltaa on onneksi vähän, vain joitain yksittäisiä vahingontekoja. Juoma - ja karamelliautomaatteihin on kohdistunut myös jonkin verran ilkivaltaa.

Pysäköityihin autoihin on tehty yksittäisiä murtoja. Alueella varastoitavat polttoaineet ovat varkausriski. Kesäisin ulkona olevat suuret määrät polkupyöriä, kanootteja ja veneitä aiheuttavat varkausriskin.

Asiakaspalvelussa on aina olemassa riski joutua ryöstön tai uhkaavan käyttäytymisen kohteeksi.

2.6.3 Ennaltaehkäisy

Rakenteellinen murtosuojaus on tehokkain tapa ehkäistä omaisuusrikoksia.

Avaintenhallintajärjestelmä ja lukitusturvallisuus ovat tärkeä osa tärkeä osa rakenteellista murtosuojausta. Avaintenhallinnassa on vastuhenkilö, joka vastaa avaimien tilaamisesta, säilytyksestä, luovuttamisesta ja palauttamisesta. Lukitusten sarjoitukset alkavat olla täysiä, jolloin avainhuolto vaikeutuu. Lähiajan projekti olisi kaikkien lukitusten uusinta. Asiatonta liikkumista voidaan ehkäistä kiinteistöissä erilaisin kulunvalvonnan keinoin, joita ovat lukitusratkaisut, tekninen valvonta ja vartiointi. Polttoainesäiliöt on lukittu asianmukaisesti.

Riittävä valaistus esimerkiksi pysäköintialueella estää tehokkaasti autoihin tehtyjä murtoja. Turvamerkintä on tärkeää, jos anastettua omaisuutta ollaan etsimässä poliisiviranomaisilta takaisin. Elektroniset laitteet, polkupyörät, liikuntavälineet yms. kannattaa varustaa turvamerkinnällä.

Vastaanottoon on asennettu ns. hätänappi ryöstöjen tai uhkaavasti käyttäytyvän henkilön varalle. Hätänapistä apupyynnö siirtyy päivystyksen puhelimeen, johon vastataan Pajulahdesta 24 h.

2.7 Pommiuhkaus

Pommiuhkaus esitetään yleisimmin puhelimella. Uhkauksen esittäjä on yleensä häiriintynyt henkilö tai uhkaaja haluaa aiheuttaa vahinkoa yritykselle. Pommiuhkaukseen on aina suhtauduttava vakavasti, poliisille on aina tehtävä ilmoitus asiasta. Puhelinvaihteenhoitajille ja henkilöille, jotka vastaavat yleisön hyvin tuntemiin puhelinnumeroihin, on annettava toimintaohjeet pommiuhkauksen varalle.

2.8 Säteiluvaara

2.8.1 Yleistä

Säteiluvaaran voivat Suomessa aiheuttaa seuraavat tapahtumat:

- ydinvoimalaonnettomuus Suomessa tai lähiympäristössä
- ydinaseonnettomuus
- ydinasein käytävä sota
- ydinkäyttöisen aluksen onnettomuus
- radioaktiivisen aineen kuljetuksessa sattuva onnettomuus
- radioaktiivisia aineita käsittelevän laitoksen, varaston tulopalosta tai muusta onnettomuudesta

Näiden onnettomuuksien seurauksena ilmaan pääsee radioaktiivista pölyä tai kaasua. Radioaktiivinen laskeuma saattaa kulkeutua ilmavirtauksien ja sadevesien mukana pitkiäkin matkoja. Radioaktiiviset hiukkaset leviävät ilmanvaihdon kautta sisälle

rakennuksiin. Hiukkaset kulkeutuvat hengitysilman tai saastuneiden elintarvikkeiden mukana elimistöön. Säteilylle altistuminen voi aiheuttaa syöpää ja eriasteisia perinnöllisiä sairauksia myös tuleville sukupolville.

2.8.2 Säteilyvaarariski kohteessa

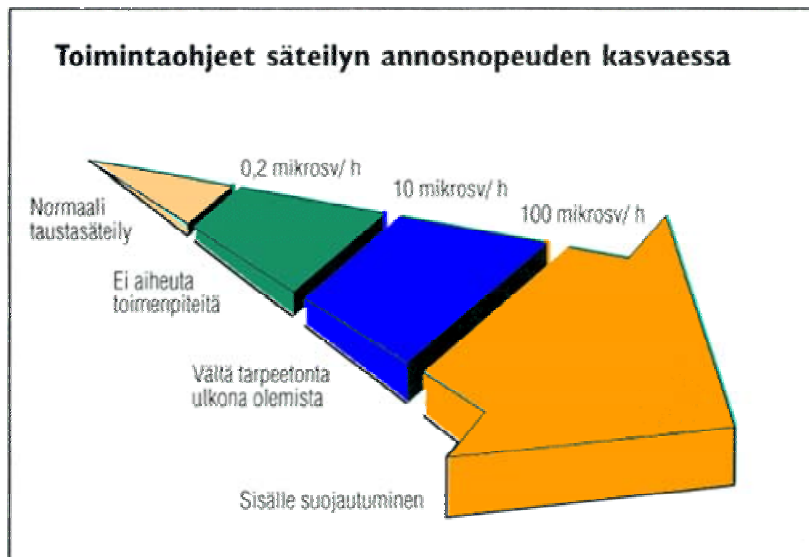
Mahdollinen säteilyvaaran uhka tulee edellisen kappaleen kaltaisista onnettomuuksista.

2.8.3 Säteilyvaaraan varautuminen

Suomessa säteilytilannetta seurataan viranomaisten toimesta automaattisella mittaus- ja tiedonkeruujärjestelmällä.

Säteilyvaarasta tiedotetaan yleisellä hälytysmerkillä. Hälytysmerkin jälkeen radiossa ja televisiossa annetaan säteilyvaaraan liittyvät toimintaohjeet.

Viranomaishälytyksen raja on 0,4 mikroSv/h

Kuva 2, Toimintaohjeet säteilyn annosnopeuden kasvaessa

Taulukko 2, Säteilyturvakeskuksen suosittelemat toimenpiteet ovat eri ulkoisissa annosnopeuksissa.

Arvo	Toimenpide
10 mikroSv/h	karjan ja ravinnon suojaaminen
100 mikroSv/h	sisälle suojautuminen
100 mikroSv/h	joditablettien nauttiminen
100 mikroSv/h	kulkurajoitukset
500 mikroSv/h	suojaväistö

Luonnon normaali taustasäteily on 0,1 – 0,2 mikroSv/h

3 TIEDOTTAMINEN ONNETTOMUUSTILANTEISSA

3.1 Viranomaistiedottaminen

Viranomaiset välittävät vakavissa tai laajoissa onnettomuuksissa **häätätiedotteet** kaikkien radioasemien kautta samanaikaisesti. Hätätiedote keskeyttää meneillään olevan radio-ohjelman.

Muuta viranomaistiedotetta käytetään onnettomuuksissa, joissa uhka ei ole välitön. Tiedote luetaan Yleisradion verkossa meneillään olevan ohjelman aikana. Esimerkkinä tällaisesta tiedotteesta on **liikennetiedotus**, jossa varoitetaan tielläliikkuja liikenteessä tapahtuneesta onnettomuudesta.

3.2 Liikuntakeskus Pajulahden tiedottamisvastuu

Tiedottamiseen onnettomuustilanteissa varaudutaan nimeämällä tiedotusvastuussa oleva henkilö tai suojeleorganisaation elin. Tiedottamisesta Pajulahdessa vastaa turvallisuuspäällikkö Seppo Virtanen ja hänen ollessaan estyneenä apulaisturvallisuuspäällikkö Esko Ihamäki.

Onnettomuustilanteessa tilanteenaikainen tiedotusvastuu on onnettomuutta johtavalla pelastusviranomaisella.

3.3 Tiedottamisen kohteet

1. Liikuntakeskus Pajulahden henkilökunta ja suojeleorganisaatio
– suojele- ja evakuoitotoimenpiteiden aloittaminen
2. Pelastus- ja yhteistoimintaviranomaiset
– hätäilmoitus. Pelastuslaitos, poliisi, asiantuntijat
3. Turvatekniikan keskus
– toiminnanharjoittajan, joka harjoittaa laajamittaista toimintaa, on tehtävä normaalin hätäilmoituksen lisäksi ilmoitus vakavista onnettomuuksista myös Turvatekniikan keskukselle.
4. Onnettomuuksissa loukkaantuneiden henkilöiden omaiset
5. Tiedotusvälineet
6. Ulkopuolinen väestö
– vaaratilanteista varoittaminen.

4 RAKENTEELLINEN PALOSUOJELU

4.1 Rakenteellinen palontorjunta

Rakenteellisen palontorjunnan määräykset ohjaavat suunnittelijaa kantavien rakennusosien, pintamateriaalien sekä palokuormiin ja palo-osastointiin liittyvissä asioissa. Paloviranomaisten kanssa varmistetaan, että rakennus täyttää viranomaisten vaatimukset ja siinä käytetään ratkaisuja, jotka ehkäisevät tulipalon leviämistä ja syttymistä. Tilojen jakaminen paloteknisiin osastoihin on tärkein rakenteellinen palontorjuntaratkaisu. Rakenteellisen palontorjunnan päätarkoituksena on antaa aikaa rakennuksesta poistumiselle ja helpottaa pelastustoimia. Palo-osastojen läpivientien tiiviyyteen pitää kiinnittää erityistä huomiota. Esimerkiksi sähköjohtojen ja -hyllyjen sekä ilmastoinnin läpiviennit on tiivistettävä huolellisesti asianmukaisella massalla. Tulipalojen leviämisen

estäminen osastoinnilla antaa aikaa alkusammutustöille sekä palokunnan saapumiselle kohteeseen.

Pajulahdessa olevat rakennukset on lueteltu kappaleessa 1.2. Rakennukset on jaettu useaan palotekniseen osastoon kerros- ja osastokohtaisesti. Palo-osastot on erotettu toisistaan palo-ovin. Palo-ovien tulee olla itsestään sulkeutuvia, eikä niitä saa kiilata auki - asentoon. Palo-oven sijaitessa kulkuväylällä, jossa sen auki saaminen tuottaa esim. pyörätuolilla kulkeville henkilöille ongelmia, se voidaan varustaa automaattisesti sulkevalla mekaniikalla. Tällöin ovi voi olla auki.

4.2 Poistumistiet ja kokoontumispaikka

Poistumisteitä pitkin on aina oltava esteetön kulku ulos rakennuksesta. Sisätiloista on kaikissa olosuhteissa päästävä ulos ilman apuvälineitä. Poistumisteiltä ulosjohtavia ovia ei saa lukita. Poistumistiet on merkittävä asianmukaisin kyltein ja poistumisovet valaistujen opasteiden avulla. Pajulahdessa merkki- ja turvavalaistus pitää koekäyttää **kolmen kuukauden** välein. Koekäytöstä ja huolloista pidetään pöytäkirjaa. Laitteiston tulee toimia akkujen avulla vähintään 30 minuutin ajan sähkökatkon aikana.

Liikuntakeskus Pajulahden **kokoontumispaikkana** toimivat uimahallin ja tennishallin pysäköintialueet. Näille alueille evakuointitilanteissa henkilökunta, kurssilaiset ja muut Pajulahdessa vierailevat henkilöt kokoontuvat rakennuksista poistumisen jälkeen.

4.3 Väestönsuojat

Liikuntakeskus Pajulahdessa on kaksi K- luokan väestönsuojaa. Uimahallin kellarikerroksessa sijaitsee pinta-alaltaan 12 m² väestönsuoja, jossa on tilaa 20 henkilölle. Toinen väestönsuoja on pinta-alaltaan 30,5 m² väestönsuoja, jossa on tilaa 50 henkilölle. Väestönsuoja toimii jäähallin yhtenä pukuhuoneena. Vuonna 2005 rakennettavan liikuntahallin yhteyteen on suunniteltu pinta-alaltaan noin 40 m², K- luokan väestönsuoja, johon tulee tilaa noin 70 henkilölle.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestöstä (SPEK) on saatavana opas väestönsuojan hoitajille. Väestönsuojan huolto- ja käyttöoppaasta löytyvät yksityiskohtaiset ohjeet suojan hoitamiseen ja käyttökuntoon saattamiseksi. Väestönsuojakohtainen suojelumateriaali on lueteltu liitteessä 5.

4.5 Ilmanvaihto

Liikuntakeskus Pajulahdessa kaikissa kiinteistöissä on koneellinen ilmanvaihto. Useissa rakennuksissa on lämmön talteenotto. Jäähdytysjärjestelmä on ainoastaan keittiö-, kahvio- ja ravintolatiloihin. **Hätätilanteessa** kiinteistöhoitaja pysäyttää ilmastoinnin. Ilmastoinnin hätäpysäytyskytkimiä ei löydy kuin uusimmista kiinteistöistä, ilmanvaihto pitää pysäyttää käyttökytkimistä tai kiinteistöautomaatiojärjestelmän valvomosta.

4.6 Sähkölaitteistot /7/

Lahti Energian muuntamo sijaitsee Pajulahdentien ja pysäköintialueen välisellä nurmialueella. Talojakamo sijaitsee päärakennuksessa kuntosalin kohdalla sijaitsevassa kellaritilassa. Sähkökeskuksia on jokaisessa kiinteistössä. Sähköturvallisuuden kiinteistön elinkaareissa liittyvät seuraavat lakisäätöiset tarkastukset:

- Rakennuksen tai korjaustyön vastaanotossa tehdään käyttöönottotarkastus.
- Varmennustarkastukset.
- Määräaikaistarkastukset.
- Omat, säännölliset kunnossapitotarkastukset.

Pajulahteen ollaan tekemässä sähkökeskusten huolto- ja kunnossapito-ohjelma.

Huolto- ja kunnossapito-ohjelmassa tulee kiinnittää huomiota mm. seuraaviin asioihin:

- Laitteistojen yleiseen siisteyteen
- Ylivirtasuojauksen toimivuuteen.
- Maadoitus- ja suojajohdinpiirien kuntoon.
- Laitteiden koteloinnin ja muun kosketussuojauksen riittävyyteen ja kuntoon.
- Keskusten ja sähkötilojen lukitusten varmistamiseen.
- Kaavioihin, merkintöihin ja varoituskilpiin.
- Sekä edellisessä luettelossa mainittuihin tarkastuksiin.

5 HÄLYTYS- JA SAMMUTUSJÄRJESTELYT SEKÄ SUOJELUMATERIAALI

5.1 Ulkoiset hälyttimet

Nastolan kunnan vesitorniin sijoitettu suurtehohälytin on lähinnä Liikuntakeskus Pajulahtea. Hälytysääni kuuluu ulkona.

Kuva 3, Yleinen vaara - äänimerkki, nouseva ja laskeva ääni

Viranomaiset antavat onnettomuustilanteessa ulkoisilla hälyttimillä hälytyksen tilanteissa, jotka vaativat sisätiloihin suojautumista.

5.2 Automaattinen paloilmoitinjärjestelmä

Liikuntakeskus Pajulahdessa on automaattinen paloilmoitinjärjestelmä, josta hälytys siirtyy suoraan Hämeen hätäkeskukseen Hämeenlinnaan. Paloilmoittimien antureita on toimintatavoiltaan kahdenlaisia, lämpö- ja savuilmaisimia. Paloilmoitinkeskuksia on kaksi, joissa on alakeskuksia. Paloilmoitinkeskuksista on otettu kärkitieto, joka antaa kiinteistöautomaatiojärjestelmän kautta ajantasaisen hälytyksestä tiedon tekstiviestinä, 24 h paikalla olevan kiinteistöhoitajan kännykkään. Paloilmoitinkeskuksiin on tehty huolto- ja kunnossapito-ohjelma. Tämän hetkinen sopimus on tehty Securitas Oy:n kanssa. Kiinteistön omistaja tilaa laitteisiin määräaikaistarkastukset (kolmen vuoden välein) Turvatekniikakeskuksen hyväksymältä tarkastusliikkeeltä. Paloilmoitinkeskuksien koteloissa on päiväkirja, johon kirjataan kaikki edellä mainitut tapahtumat: viat, huollot sekä ilmaisimien irtikytkemiset esimerkiksi rakennustöiden takia.

Paloilmoitinkeskuksien hoitaja tekee kerran kuukaudessa palo ilmoittimille testauksen, johon kuuluu:

- Paloilmoitinkeskusten laitetestaus, ohjattu toiminto, jolla laite testaa itsensä ja ilmoittaa näytössä mahdolliset ongelmat.
 - Paloilmoitinkeskuksen alakeskusten laitetestaukset.
 - Paloilmoitinkeskusten ryhmien testaus, myös alakeskukset.
 - Varmistetaan yhteys hätäkeskukseen soittamalla hätäkeskuksen päivystäjälle ja tekemällä yhteystesti hänen ohjeidensa mukaisesti.
1. Paloilmoitinkeskus ESMI MIDI sijaitsee toimistosiiiven sisääntulonala aulassa. Paloilmoitinkeskuksen com. numero on 20200. Tähän palo ilmoitinkeskukseen on kytketty kaksi alakeskusta:
- alakeskus ESMI ESCO 4, joka sijaitsee uimahallin sisääntulokäytävällä
 - alakeskus ESA, joka sijaitsee majoitusrakennus Rantapajun ensimmäisen kerroksen teknisessä tilassa. Alakeskus on osoitteellinen ja on keskuksista uudenaikaisin.

Palo ilmoitinkeskukseen ESMI MIDI ei pysty enää lisäämään alakeskuksia eikä ilmaisinyhmiä. Kesällä 2005 tennis- ja squashhallin yhteyteen tulevan uuden liikuntatilan rakennustöiden aikana palo ilmoitinkeskus uusitaan.

2. Palo ilmoitinkeskus LISMAR MC 805, joka sijaitsee jäähallin tuulikaapissa. Palo ilmoitinkeskuksen com. numero on 20920.

Liikuntakeskus Pajulahden automaattisten palo ilmoitinkeskusten hoitajana toimii:

Tuomas Järvinen ja varahoitajana Juha Ruuska

Kuva 3, Paloilmoitinkeskus ESMI MIDI uusitaan vuonna 2005

5.3 Savunpoisto

Savunpoistosta vastaa paloviranomainen.

Pajulahdessa on savunpoistoluukut seuraavissa kohteissa

- Jäähallissa on mekaanisesti laukaistavat savunpoistoluukut katossa
- Tennishallissa on mekaanisesti laukaistavat savunpoistoluukut katossa, laukaisunapit eteisessä.
- Ravintolassa ja Fanni kabinetissa on sähköisesti toimivat savunpoistoikkunat, laukaisunapit sijaitsevat vastaanoton tuulikaapissa.
- Muissa kiinteistöissä savunpoisto hoidetaan ikkunoista.

5.4 Alkusammutuskalusto

Alkusammuttimina Pajulahdessa on pikapaloposteja, käsisammuttimia ja sammutuspeitteitä. Jauhesammuttimet, jotka ovat alttiina kosteudelle, tärinälle tai lämpötilojen vaihteluille tarkastetaan määräysten mukaan kahden vuoden välein.

Pajulahdessa sammuttimet, jotka sijaitsevat ulkona ja jäähallissa, on tarkastettava vuoden

välein. Tarkastuksen voi suorittaa Turvatekniikan keskuksen rekisteröimä huolto- ja tarkastustöihin oikeutettu huoltoliike. Nestesammuttimia ei saa sijoittaa ulkotiloihin jäätymisvaaran vuoksi. Pikapalopostien toiminta olisi hyvä tarkastaa sisäisen palotarkastuskierroksen yhteydessä. Käsiammuttimien sijainti on selvitetty liitteessä.

Alkusammutuskaluston vastuuhenkilönä toimii:

kiinteistöpäällikkö Esko Ihamäki

5.5 Palovaroittimet

Nikulahallin majoitushuoneistoihin ei ole kytketty automaattista paloilmoituslaitteistoa. Kyseisiin huoneistoihin on asennettu palovaroittimet. Palovaroittimet pitää testata kuukausittain, ja palovaroittimien paristot on vaihdettava kerran vuodessa. Kuukausitestauksesta ja paristojen vaihdosta on pidettävä pöytäkirjaa.

5.6 Pelastuskalusto

Suojeluorganisaation raivausvälineet sijaitsevat väestönsuojissa. Väestönsuojat ovat uimahallin kellarikerroksessa ja jäähallin pukusuojassa.

6 TOIMENPITEET SAIRASKOHTAUS - TAI ONNETTOMUUSTILANTEISSA

YHTEYSTIEDOT PELASTUSVIRANOMAISIIN

Yleinen hätänumero 112

Poliisi 10022

Myrkytystietokeskus (09) 471 977 tai (09) 47 11 (24h)

Nastolan terveystieteiden keskus 88 51 600 (8-22)

muuna aikana

Päijät-Hämeen Keskussairaala päivystyspoliklinikka 819 11

6.1.1 Hätäilmoitus /6/

Sairauskohtaus - tai onnettomuustilanteessa tehdään hätäilmoitus aluehälytyskeskukseen. Aluehälytyskeskuksen yleinen hätänumero on 112. Kiinteistössä on hätäpuhelimia, joiden yhteydessä on ohjeet hätäilmoituksesta ja tieto, missä rakennuksessa puhelin sijaitsee. Hätäilmoituksen voi tehdä myös aluehälytyskeskukseen eri puolilla kiinteistöjä sijaitsevista paloilmoinpainikkeista. Tarvittaessa hälytetään myös Pajulahden sisäinen suojeeluorganisaatio. Aluehälytyskeskukseen tehdään hälytys palo- ja pelastus- sekä sairaankuljetusyksiköiden saamiseksi paikalle.

HÄTÄILMOITUS

112 ambulanssi, palokunta
10022 poliisi

Mitä on tapahtunut?

Onnettomuus?
Sairaskohtaus?
Onko ihmisiä vaarassa?

Missä?

Liikuntakeskus Pajulahti
Pajulahdentie 167(jäähalli pajulahdentie 138)
Rakennus, seinäpuhelimissa tieto

Älä sulje puhelinta
ennen kuin saat luvan.

Noudata
saamiasi ohjeita.

6.1.2 Tapaturma tai sairauskohtaus /6/

TAPATURMA TAI SAIRASKOHTAUS

Selvitä, mitä on tapahtunut:

Sairaskohtaus

Tapaturma

Onko potilas hereillä?

Puhuttele, ravista varovasti

Hengittääkö, toimiiko sydän?

Avaa kiristävät vaatteet

Tyrehdytä mahdollinen verenvuoto

Käännä päätä taaksepäin, että hengitystiet avautuvat

Tunnustele syke kaulavaltimolta

Hälytä apua numerosta 112

Myrkytystietokeskus HUS (09) 471 977

Elvytä

Jos ei hengitä, puhalla 2 kertaa, tarkista syke

Jos syke ei tunnu, painele 15 kertaa

Jatka, kunnes elintoiminnat käynnistyvät tai

ammattiauttajat saapuvat.

Opasta

Ammattiauttajat nopeasti potilaan luo

Kerro

Ammattiauttajille mitä on tapahtunut ja mitä on tehty

6.1.3 Toiminta tulipalon sattuessa /6/

Tulipalotilanteessa ensimmäiset minuutit ovat tärkeimmät. Alkusammutuskaluston käytön osaaminen ja toiminta viivyyttää tulipalon kehittymistä pelastusyksiköiden saapumiseen asti. Aluehälytyskeskuksen yleinen hätänumero on **112**. Tarvittaessa onnettomuudesta ilmoitetaan suojelujohdolle. **Tärkeintä tulipalotilanteessa on ihmishenkien pelastuminen.**

TULIPALON SATTUESSA

Pelasta

Vaarassa olevat, varoita muita

Hälytä palokunta

Numerosta **112**

Hälytyspainikkeesta

Hälytä paikalle päivystäjä, numero kaikissa sisäpuhelimissa

Sammuta

Lähimmillä alkusammuttimilla

Rajoita paloa

Sulje ovet

Sulje ikkunat ja ilmastointi

Vie pois herkästi syttyvät nesteet ja kaasupullot

Pysäytä työprosessit

Opasta

Pelastusyksiköt paikalle

6.1.4 Toimintaohje kaasuvaarassa /6/

Onnettomuustilanteessa vaaralliset aineet voivat syttyä, räjähtää ja kehittää myrkyllisiä kaasuja, jotka ovat yleensä kaasuina ilmaa raskaampia. Tulipaloissa saattaa syntyä myös vaarallisia kaasuja, joiden väri on yleensä kellertävä. Pelastusviranomaiset antavat suojautumisohjeita radiossa sekä paikallisesti kaiuttimilla. Yleinen vaaramerkki voi tarkoittaa myös kaasuvaaraa.

TOIMI NÄIN KAASUVAARATILANTEESSA

Ulkona

- Tarkasta tuulen suunta. Poistu kaasun alta sivutuuleen. Pyri sisälle.
- Jos et pääse sisälle, pyri korkeampaan maastokohtaan, vältä alavia paikkoja.
- Vältä hengästymistä liikkumalla rauhallisesti.
- Suojaa hengitystä esim. kostealla kankaalla.
- Autossa ollessasi sulje ilmanvaihto, kuuntele radiota.

Sisällä

- Pysäytä koneellinen ilmanvaihto. Sulje ja tiivistä ovet, ikkunat ja venttiilit.
- Kuuntele ohjeita radiosta.
- Vältä puhelimen käyttöä.
- Hengitä kostean vaatteen läpi, jos kaasun haju tuntuu. Pyri rakennuksen yläkerrokseen, vältä kellariin menoa.

6.1.5 Toimintaohje sisäisessä kaasuvaarassa

TOIMI NÄIN SISÄISESSÄ KAASUVAARATILANTEESSA

Jos sisällä tuntuu neste- tai asetyleenikaasun hajua

- Varo liekkiä tai kipinää, joka voi sytyttää kaasun räjähdysmäisesti.
- Poistu tiloista heti ja käske myös muita poistumaan tiloista heti.
- Suorita hätäilmoitus numeroon **112**.
- Ohjaa pelastusviranomaiset kohteeseen.
- Pelastusviranomainen mittaa kaasupitoisuuden ja tuulettaa tilat.
- Happikaasu on myös vaarallinen, edistää voimakkaasti palamista.

Maakaasu, hätätilanteen toimintaohje

- Jos tunnet pistävää kaasun hajua, sulje maakaasun pääsulkuventtiili.
- Älä käytä valokatkaisijaa tai sytytä tulta.
- Huolehdi tilojen tuuletuksesta.
- Tarkista, ettei rakennukseen jää ihmisiä.
- Ilmoita hätätilanteesta yleiseen hätänumeroon **112**.

6.1.6 Polttoöljyvuoto

Polttoöljy ärsyttää lievästi silmiä ja sen epäillään aiheuttavan ihosyöpää. Öljysumun hengittäminen saattaa aiheuttaa hengenvaarallisen keuhkotulehduksen. Toistuva altistus saattaa aiheuttaa ihon kuivumista ja halkeilua.

POLTTÖÖLJYVUOTO

- Käytä henkilösuojaimia
- Yritä pysäyttää päästö / vuoto
- Hälytä apua 112
- Estä aineen pääsy viemäriin
- Eristä sytytyslähteistä
- Evakuoit ja eristä alue

Ensiapuohjeet

- **Pelasta uhri raittiiseen ilmaan**
- Elvytä, mikäli hengitys on pysähtynyt

- Roiskeet silmiin -> huuhtelee runsaalla vedellä
- Nieleminen -> huuhtelee suu vedellä. Älä oksennuta
- Toimita uhri lääkärin hoitoon, mikäli ärsytysoireita ilmenee
- Pidä uhri lämpimänä ja levossa

Tulipalo

- Säiliö saattaa revetä palon vaikutuksesta
- Jäähdytä säiliötä vedellä suojatusta paikasta

6.1.7 Toiminta ympäristöönnettomuuden uhatessa

TOIMI NÄIN ÖLJYVUOTOVAARASSA

(Dieselöljy – tai bensinivuoto)

- Käytä henkilösuojaimia
- Pyri katkaisemaan vuoto
- **Estä aineen pääsy luontoon sekä viemäriin!**
- Aloita välittömästi nestemäisen aineen sekä saastuneen maan talteenotto. Pienet määrät voidaan imeyttää öljynimetyksaineisiin. **Huom. Ainetta kannattaa ottaa talteen mahdollisimman paljon nestemäisenä. Käytetty imeytysaine sekä saastunut maaperä ovat ongelmajätettä!**
- Ilmoita vuodosta viranomaisille numeroon **112**

6.1.8 Toimintaohje sähkökatkon sattuessa /6/

Sähkökatko ei normaalioloissa kestä tunteja kauemmin. Tyypillinen sähkökatko on minuuttien luokkaa, koska virtaa pyritään syöttämään kiertoteitse vikakohtaan ohi. Tilanne aiheuttaa suurimmat ongelmat tietojärjestelmille. Ilmastointi pysähtyy. Valaistusongelmat tulevat korostetusti esille tiloissa, joissa ei ole ikkunaa. Jos sähkökatko kestää kauan, koko toiminta voidaan joutua keskeyttämään. Kiinteistössä on merkki- ja turvavalistus, jotka toimivat akkuvarmennuksella vähintään 30 minuuttia. Ladattavia käsivalaisimia olisi hyvä asentaa eripuolille kiinteistöä.

TOIMI NÄIN SÄHKÖKATKON SATTUESSA

- Pysy rauhallisena, varavalaistus jää palamaan.
- Älä raavi tulitikkuja (palovaara), sytytä taskulamppu, jonka paikka on tiedossasi.
- Jos jäät hissiin, paina hälytysnappia ja odota rauhallisesti, hissien huoltohenkilöstö auttaa pois hissistä.
- Kytke virta sellaisista laitteista, jotka voivat vahingoittua virran uudelleen kytkeytyessä.
- Jos sähkökatko jatkuu, suojelehenkilöstö antaa lisäohjeita.

6.1.9 Sähköisku /7/

SÄHKÖISKUN ENSIAPUTOIMET

- Irrota uhri jännitteestä, mutta varo itse joutumasta virtapiirin osaksi.
- Tutki hengityksen ja sydämen toiminta.
- Aloita tarvittaessa elvytys.
- Anna tajuissaan olevalle uhrille runsaasti juotavaa shokin torjumiseksi.
- Aseta tajuissaan oleva uhri pitkälleen ja tajuton kylkiasentoon.
- Välitä tieto mahdollisesta suurjännitteestä lääkärille, jotta varmistetaan sisäisten vammojen tehokas tutkiminen.

6.2.1 Säteilyvaara /6/

Varaudu pysyttelemään suojautuneena 1-2 vuorokautta onnettomuuden sattuessa. Suojaudu väestönsuojaan, jos se on mahdollista. Kellarikerros on vaihtoehtoinen suojautumispaikka, koska säteily vaimenee sitä paremmin mitä raskaampaa materiaalia se läpäisee.

Väestönsuojaan suojautuminen on välttämätöntä, jos säteilytason odotetaan kohoavan korkeaksi.

TOIMI NÄIN SÄTEILYVAARA-TILANTEESSA

- Mene sisälle.
- Sulje rakennuksen ilmanvaihto ja tiivistä rakennus.
- Avaa radio ja toimi sieltä annettavien ohjeiden mukaisesti.
- Nauti joditabletit vasta viranomaisen kehottaessa.
- Suojaa ruoka ja vesi.
- Suojaa ulkona olevat tavarat.

6.2.2 Pommiuhkaus /6/

TOIMINTAOHJE POMMIUHKAUSSOITTOON

- Ole rauhallinen ja ystävällinen
- Älä keskeytä soittajaa, tarjoa neuvottelua
- Koeta ylläpitää puhelua
- Käynnistä puhelun nauhoitus, jos mahdollista
- Tallenna soittajan numero, jos mahdollista

Kysy

- Milloin pommi räjähtää?
 - Minkä näköinen pommi on?
 - Missä pommi on?
-
- Jätä linja auki soittajan jäljittämiseksi
 - TÄYTÄ POMMIUHKAUSLOMAKE

Hälytä

Ilmoita heti poliisille 10022 ja kerro:

- kohde ja osoite
- kellonaika
- mihin opastus on järjestetty ja mihin auto voi ajaa
- nimi ja puhelinnumerosi, josta soitat
- älä sulje puhelinta ilman poliisin lupaa
- noudata ohjeita

ÄLÄ KOSKE OUTOIHIN ESINEISIIN JA JÄTÄ
TIEDOTTAMINEN POLIISIN JA
TURVALLISUUSJOHTAJAN TEHTÄVÄKSI

POMMIUHKKAUSLOMAKE /6/

- OLE RAUHALLINEN JA YSTÄVÄLLINEN!
- ÄLÄ KESKEYTÄ SOITTAJAA - VAAN TARJOA NEUVOTTELUA
- KOETA YLLÄPITÄÄ PUHELUA!
- KÄYNNISTÄ AUTOMAATTISESTI PUHELUN ÄÄNITYS!

**Kysy milloin pommi
räjähtää**

Missä pommi on

Minkä näköinen pommi on

Miksi pommi on asetettu

Pommiuhkauksen sanamuoto

Puhelu saapui oman vaihteen kautta ei vaihteen kautta

Pommiuhkauksen tekijän henkilöllisyys

mies

nainen

lapsi

Pommiuhkauksen tekijän ääni

korkea/kimeä

matala

soperteleva

hiljainen/heikko

selkeä

pehmeä/miellyttävä

Pommiuhkauksen tekijän puhe

nopeaa

selvää

änkyttävää

hidasta

vääristynyttä

sopottavaa

huolellista

kiroilevaa

Pommiuhkauksen tekijän murre

paikallinen

vieras korostus

Pommiuhkauksen tekijän asenne

rauhallinen

kiihtynyt

Taustaäänet

koneiden melu

musiikki

toimistokoneiden ääni

katuliikenne

ihmisten äänet

Uhkauksen vastaanottaja

Päivämäärä

Kellonaika

6.2.3 Toimintaohje uhkaavan henkilön kohtaamistilanteessa /6/

TOIMINTAOHJE UHKAAVAN HENKILÖN KOHTAMISTILANTEESSA

- Jätä uhkaavalle tilaa
- Puhu selkeästi, lyhyesti ja myötäile
- Pidä kädet näkyvissä
- Pysy rauhallisena
- Vältä tuijottamista
- Älä vähättele uhkaajaa tai tilannetta
- Ole mieluummin joustava kuin jyrkkä
- Älä käännä selkäsi
- Vältä äkkinäisiä liikkeitä
- Älä oikaise huumaantuneen tai muuten sekaisen henkilön harhoja
- Voita aikaa niin, että muita tulisi paikalle
- Pyri ilmoittamaan / hälyttämään(hätänappi) niin, että uhkaaja ei huomaa

ÄLÄ LEIKI SANKARIA

6.2.4 Toimintaohje varkaus tai ryöstötapauksessa /6/

TOIMINTAOHJE VARKAUS - JA RYÖSTÖTAPAUKSESSA

Ennalta ehkäisevät toimet

- Varkautta ja ryöstöä edeltää usein tiedustelu
- Tarkkaile oudosti käyttäytyviä asiattomia henkilöitä, seuraa tällaisten henkilöiden toimia, paina tuntomerkit mieleesi ja ilmoita havainnoistasi
- Älä luota haalarien yrityslogoon
- Pidä arvokkaat laitteet ja rahat poissa näkyvistä
- Käsilaukut ja lompakot säilytetään lukitussa kaapissa

Jos varkaus tai ryöstö tapahtuu

- Pysy rauhallisena, älä vastusta ryöstäjää
- Hidasta toimintaa niin, että muutkin voivat tarkkailla ryöstäjän toimintaa
- Älä ärsytä ryöstäjää, älä leiki sankaria, voit vaarantaa oman tai muiden turvallisuuden
- Älä yritä hälyttää uhattuna apua hälytyspainikkeesta

Tuntomerkit

- Paina tuntomerkit mieleesi
- Paina mieleen ryöstäjän ääni ja erikoistuntomerkit
- Ryöstäjän poistuessa tarkkaile pakenemista
- Kiinnitä huomiota pakotapaan ja mahdollisiin apureihin

Hälyttäminen

- Hälytä vasta kun se voi tapahtua vaaratta
- Hälytä puhelimella päivystäjä ja poliisi **10022** ilmoita:
 - Paikka
 - Aseellinen / aseeton ryöstö
 - Tekijöiden määrä
 - Tuntomerkit/erityistuntomerkit
 - Pakotapa, suunta, auton väri, -merkki, rekisterinumero

- Älä sulje puhelinta ilman lupaa
- Jälkitoimet

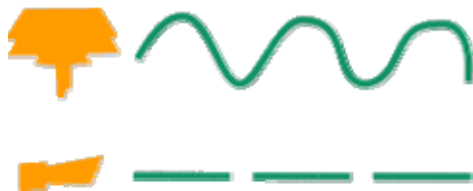
- Lukitse ovet
- Huolehdi mahdollisista loukkaantuneista
- Varmista mahdolliset todistajat
- Suojaa jäljet ja esineet
- Täytä tuntomerkkilomake itsenäisesti ja anna sellainen myös todistajalla
- Laita tuntomerkit paperille

6.2.5 Yleinen hälytysmerkki /6/

Yleinen hälytysmerkki on yhtäjaksoinen nouseva ja laskeva(7+7 sekunnin jaksoissa) sireeniääni tai torvi- ja pillityyppisellä hälyttimellä annettuja lyhyitä äänimerkkejä tai hälytys, jonka viranomaisen antaa kaiuttimella. Tasainen yhtämittainen sireeniääni on palohälytys, joka aiheuttaa toimia vain palokunnalle.

YLEINEN HÄLYTYSMERKKI

Lähimmän väestöhälyttimen sijainti
Nastolan vesitornin huipulla

- Mene sisälle.
- Sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja pysäytä ilmastointi.
- Kuuntele ohjeita radiosta. Ne kuuluvat kaikilta kanavilta.
- Vältä puhelimen käyttöä, etteivät linjat tukkeutuisi.
- Älä poistu alueelta ilman viranomaisen lupaa, ettet joutuisi ulkona vaaraan.
- Poikkeusoloissa yleinen hälytysmerkki kehottaa nopeaan suojautumiseen väestönsuojaan tai muuhun suojatilaan.

6.2.6 Käsiammuttimen käyttöohje /5/

KÄSISAMMUTTIMEN KÄYTTÖOHJE

Poista varmistin

Lähesty matalana

Suuntaa palopesäkkeeseen

Paina laukaisinta

6.2.7 Sammutuspeitteen käyttö /6/

Sammutuspeite soveltuu mm. keittiöön rasva- ja televisiopalojen varalle alkusammuttimeksi. Sillä voidaan tukahduttaa pienehköjä tulipaloja ja sammuttaa syttyneet vaatteet. Käytön jälkeen sammutuspeitteen voi pestä. Sammutuspeite on edullisin alkusammutusväline, ja sitä voidaan käyttää myös hätäpaarina.

SAMMUTUSPEITTEEN KÄYTTÖ

- Vedä nauhasta peite ulos
- Ota peitteen kahvoista tai nurkista kiinni suojaten kädet peitteen taakse
- Ojenna kädet suoraan eteenpäin
- Lähesty paloa tuulen suunnasta peitteen takana suojassa
- Levitä peite palon päälle ja tukahduta palo
- Jätä peite paikalleen

JOS, IHMINEN PALAA

- Vaatteiden palaessa kaada uhri maahan ja peitä tiiviisti sammutuspeitteellä
- Aloita ylävartalosta ja jätä uhrin pää peitteen ulkopuolelle
- Anna välittömästi ensiapua
- Tee hätäilmoitus numeroon 112

6.2.8 Yleisohjeita alkusammutukseen /5/

OHJEITA TULIPALON SATTUESSA

Kieri, tukahduta

Kasvoista jalkoihin päin

Vedellä tai jauheella

Ensin kosketin irti

Tukahduta

Käytä sammutinta

Ei vettä

Sammutuspeitteellä

7 TURVALLISUUSHENKILÖSTÖ JA SEN TEHTÄVÄT /2/

Yritysjohto vastaa, että turvallisuus toteutetaan lakien, asetusten ja määräysten mukaan.

Yritysjohto ohjaa, valvoo ja asettaa tavoitteita yrityksen turvallisuustasolle.

Turvallisuushenkilöstö muodostuu turvallisuuspäälliköstä, turvallisuusvalvojista sekä väestönsuojan hoitajista.

Turvallisuushenkilöstön tehtävänä on onnettomuus- ja poikkeustilanteissa huolehtia yrityksen suojelutehtävistä. Turvallisuushenkilöstöön on nimetty henkilöitä yrityksen johdosta ja henkilökunnasta. Tehtäviin nimetyillä henkilöillä on oltava kunnolliset toimintaedellytykset: osaaminen, koulutus, mahdollisuus työajan puitteissa hoitaa tehtäviä ja valtuudet esimerkiksi onnettomuustilanteissa tehdä nopeita päätöksiä toiminnasta.

Liikuntakeskus Pajulahden turvallisuushenkilöstö on esitelty kaaviossa 1.

7.1 Turvallisuusjohto

Turvallisuushenkilöstön ensimmäinen ryhmä on turvallisuuspäällikkö ja apulaisturvallisuuspäällikkö. Heidän tehtävänsä onnettomuustilanteessa on johtaa pelastustoimia pelastusviranomaisten saapumiseen saakka. Turvallisuusjohdolla on käytössään organisaatioon nimettyjä turvallisuusvalvojia. Suojelutoimisto on suojelujohdon poikkeusolojen toimipaikka. Pajulahdessa suojelutoimistona toimii uimahallin kellarikerroksessa sijaitseva väestönsuoja. Normaalioloissa toimintaa johdetaan onnettomuuden tapahtumapaikalta.

7.1.1 Turvallisuuspäällikön tehtävät /4/

- Päätää onnettomuustilanteessa Pajulahden toimintaa koskevista kysymyksistä, kuten toiminnan keskeyttämisestä.
- Vastaa turvallisuudesta ja suojelusta.
- Vastaa pelastussuunnitelman laadinnasta ja päivittämisestä.
- Kehittää rakenteellista turvallisuutta.
- Vastaa henkilökunnan turvallisuuskoulutuksesta.
- Toimii yhteyshenkilönä viranomaisasioissa
- Pehdyttää uuden työntekijän työpaikan turvamääräyksiin

Turvallisuuspäällikkö

Varatoimitusjohtaja Seppo Virtanen

(Pajulahdessa turvallisuuspäällikkö on myös johdon edustaja)

Apulaisturvallisuuspäällikkö

Kiinteistöpäällikkö Esko Ihamäki

- Toimii tarvittaessa suojelujohtajan sijaisena

7.2 Turvallisuusalueet

Turvallisuushenkilöstön toinen ryhmä on turvallisuusvalvojat. Turvallisuusvalvojen tehtävänä on onnettomuuksien ennaltaehkäisy omalla työpaikalla sekä jo tapahtuneiden onnettomuuksien aiheuttamien vahinkojen minimointi. Työpaikan turvallisuusalueen turvallisuusjärjestelyjä johtaa turvallisuusvalvoja. Pajulahteen perustetaan neljä turvallisuusaluetta rakennuksen käyttötarkoituksen mukaan.

Jokaiseen nimetään ja koulutetaan turvallisuusvalvoja ja apulaisturvallisuusvalvoja.

Taulukko 3, Työpaikkasuojelun turvallisuusalueet

Turvallisuusalue 1	toimisto/koulutustilat
Turvallisuusalue 2	majoitustilat
Turvallisuusalue 3	liikuntahallit/huoltotilat/varastot
Turvallisuusalue 4	ravintola ja keittiötilat(Amica Oy:llä oma pelastussuunnitelma)

7.2.1 Turvallisuusvalvojan tehtävät /2/

Perusvalmiudessa

- Huolehtii alueensa päivittäisestä turvallisuudesta.
- Valvoo poistumisteiden kuntoa.
- Huolehtia palo-ovien kunnosta, ja että niitä ei kiilata auki asentoon.
- Tarvittaessa ohjaa vastuualueensa henkilökunnan, opiskelijat ja asiakkaat ulos rakennuksesta.
- Ilmoittaa huomaamistaan turvallisuuteen liittyvistä epäkohdista turvallisuuspäällikölle.
- Johtaa oman suojelualueensa palontorjunta-, ensiapu- ja pelastustoimintaa.

Onnettomuus- ja palotilanteissa

- tehdä hälytys ja opastaa suojelu- ja pelastusryhmät kohteeseen
- aloittaa pelastustoimet
- ryhtyy toimenpiteisiin jälkivahinkojen minimoimiseksi.

7.2.2 Apulaisturvallisuusvalvojan tehtävät

Apulaisturvallisuusvalvoja avustaa ja toimii turvallisuusvalvojan varahenkilönä.

Apulaissuojeluvalvojanvalvojan tehtäviin kuuluu

- osallistuminen turvallisuuden edistämiseen
- alkusammutus
- ensiavun antaminen (koulutus)
- onnettomuuksissa loukkaantuneiden toimittaminen turvaan.

Turvallisuusvalvojat, apulaisturvallisuusvalvojat ja heidän työpaikkasuojelualueet

Turvallisuusvalvoja alue 1:

Arja Pusila

Apulaisturvallisuusvalvoja

Jorma Anttila

Turvallisuusvalvoja alue 2

Sari Reiman

Apulaisturvallisuusvalvoja

Leena Lehtinen

Turvallisuusvalvoja alue 3

Juha Ruuska

Apulaisturvallisuusvalvoja

Tuomas Järvinen

Turvallisuusvalvoja alue 4

Markus Poutanen

Apulaisturvallisuusvalvoja

Pirjo Nyman

7.4 Väestönsuojan hoitaja

Väestönsuojan hoitaja vastaa väestönsuojan laitteiden ja varusteiden kunnosta.

Väestönsuojan hoitajan tehtävät normaalioloissa

- Väestönsuojalaitteiden toimintakunnon varmistaminen ja puutteista raportointi.
- Väestönsuojan ilmanvaihtolaitteisto koekäyttö kerran vuodessa. Koneita käytetään muutaman minuutin ajan, jolloin öljy voitelee välitysrattaat. Myös öljyn määrä tarkastetaan.
- Huolehtiminen väestönsuojan siisteydestä.
- Väestönsuojan varusteiden määrän sekä paristojen viimeisen käyttöpäivän tarkistaminen.
- Joditablettien viimeisen käyttöpäivän ja tarvittaessa uusien tablettien hankinta.

Väestönsuojan hoitajan tehtävät poikkeusoloissa

- Kun saadaan käsky tehostettuun valmiuteen siirtymisestä, saatetaan väestönsuoja käyttökuntoon 24 tunnissa.
- Vastaa henkilöstön ohjeiden mukaisesta suojautumisesta ja suojassa olosta.
- Koestaa ilmanvaihtolaitteet kerran viikossa.
- Informoi suojelujohtoa väestönsuojan kunnosta ja tilanteesta siellä.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK) julkaisemasta oppaasta *Väestönsuojan Huolto ja Käyttö opas väestönsuojan haltijalle* annetaan yksityiskohtaiset ohjeet suojan hoitamista ja käyttökuntoon saattamisesta.

8 TULITYÖT LIIKUNTAKESKUS PAJULAHDESSA /4/

Yrityksiin, rakennustyömaille, yhteisöihin ja laitoksiin on laadittava tulitöiden valvontasuunnitelma. Tulityöt ovat suurin yksittäinen tulipalon aiheuttaja. Tulitöitä ovat työt, joissa esiintyy kipinöitä, käytetään kaasuliekkiä tai käytetään muuta lämpöä, josta aiheutuu tulipalonvaara. Tulityöt tulisi ensisijaisesti suorittaa vakituksella tulityöpaikalla. Vakituinen tulityöpaikka on tulitöiden tekemiseen hyväksytty palotekninen osasto tai suuremmasta tilasta erotettu tila, jossa tulitöitä voi suorittaa turvallisesti.

Liikuntakeskus Pajulahdessa vakituinen tulityöpaikka sijaitsee Nikulahallin kellarikerroksen huoltotilassa.

Tilapäisellä tulityöpaikalla tehtävissä tulitöissä on ehdottomasti noudatettava *tulitöiden suojeleohjetta* tai *katto- ja vedeneristystöiden tulitöiden suojeleohjetta*.

Jokaisesta tulityöstä tilapäisellä tulityöpaikalla tehdään Liikuntakeskus Pajulahden valtuuttaman henkilön myöntämä kirjallinen tulityölupa. Tulityöluvun myöntäjällä, tulityöntekijöillä ja vartiointia suorittavilla henkilöillä tulee olla voimassa oleva Suomen pelastusalan keskusjärjestön ja Suomen vakuutusyhtiöiden keskusliiton hyväksymä standardin SFS 5900 mukainen voimassa oleva **tulityökortti**. Tulityölomakkeita voi tilata omasta vakuutusyhtiöstä.

Tulityöluvassa tulityöluvun myöntäjä määrittelee turvallisuustoimet, jotka tehdään

- ennen tulitöiden aloittamista
- tulitöiden aikana
- tulitöiden jälkeen
- tulitöiden vartioinnista.

Henkilöt, joilla on oikeus myöntää tulityöluhia Liikuntakeskus Pajulahdessa

Esko Ihamäki ja Juha Ruuska

9 TURVALLISUUSKOULUTUS /2/

Koulutus jaetaan kolmeen osaan: turvallisuuspäälliköiden, turvallisuushenkilöstön ja muun henkilöstön koulutukseen. Yrityksen eri yksiköissä on oltava sammutus-, pelastus- ja ensiaputaitoista henkilökuntaa. Yrityksellä on näin viivytyksettä onnettomuustilanteissa käytettävissä koulutettuja ja asiantuntevia henkilöitä. Turvallisuusvalvojille ja henkilökunnalle järjestetään myös onnettomuuksien ehkäisyyn ohjaavaa koulutusta. Kaikkien talossa työskentelevien on tiedettävä työtehtäviinsä liittyvät vaarat. Kaikille on annettava riittävä perehdytys kiinteistössä oleviin rakenteellisiin ja teknisiin turvajärjestelyihin: esimerkiksi, mikä on palo-ovien kiinnipitämisen ja poistumisteiden vapaana pitämisen merkitys **turvallisuusajattelussa** Pajulahdessa.

Pajulahdessa on järjestetty 4.12.2001 koulutustilaisuus, jonka aiheena oli toiminta ryöstö- ja väkivaltatilanteissa. Koulutuksen sisällöstä vastasi Four Keys Consulting Oy.

Koulutukseen osallistui vastaanoton, kahvion, kiinteistöhuollon ja siivouksen työntekijöitä.

9.1 Koulutussuunnitelma

Vaihe 1

Yrityksen turvallisuudesta vastaavat ja käytännössä hoitavat turvallisuuspäällikkö ja apulaisturvallisuuspäällikkö koulutetaan Päijät-Hämeen Pelastuslaitoksen järjestämällä Pelastuslakiin (486/2003) ja valtioneuvoston asetukseen pelastustoimesta (787/2003) perustuvaan **talosuojelun** koulutukseen. Koulutuksen nimi on **talon turvallisuuspäällikön kurssi**. Seuraavia koulutuksia järjestetään Lahdessa syksyllä 2005. Ilmoittautuminen, lisätietoja valmiusmestari Matti Riikonen, sähköposti matti.riikonen@phpela.fi tai puhelin 0440 773 215. Lisätietoja myös internetsivuilla www.phpela.fi

Vaihe 2

Väestönsuojienhoitajiksi nimetyt henkilöt ja heidän varahenkilönsä koulutetaan Päijät-Hämeen Pelastuslaitoksen järjestämällä **väestönsuojanhoitajan kurssilla**. Seuraava koulutus järjestetään Lahdessa lokakuussa 2005. Ilmoittautuminen, lisätietoja valmiusmestari Matti Riikonen, sähköposti matti.riikonen@phpela.fi tai puhelin 0440 773 215. Lisätietoja myös internetsivulla www.phpela.fi

Kiinteistöhuollon henkilökunta osallistuu **tulityön turvallisuuskurssille**. Henkilöt, joilla on tulityökortti, mutta se on vanhentunut käyvät kertauskurssin. Tulityökortin voimassaoloaika on viisi vuotta. Henkilöt, jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet tulityökorttia, käyvät tulityön turvallisuuskurssin. Koulutusta Lahdessa järjestää SPEK:n valtuuttamana Ahis Oy ja Päijät-Hämeen Pelastuslaitos. Internetsivuilla www.spek.fi tai www.phpela.fi löytyy myös tietoa ajankohtaisesta koulutuksesta.

Vaihe 3

Ensiapukoulutusta annetaan ainakin kaikille turvallisuusvalvojille ja heidän varahenkilöilleen. Turvallisuusvalvojen olisi hyvä käydä **EA 1- ja EA 2- kurssit**. **Ensiapukoulutusta (EA 1-kurssi)** tulisi antaa vähintään viidelle prosentille henkilöstöstä. Ensiaputaitoja on ylläpidettävä vähintään kolmen vuoden välein. Koulutusta suunniteltaessa on kiinnitettävä huomiota henkilöiden henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, koulutushalukkuuteen ja jakautumiseen tasaisesti eri yksiköihin. Ensiapukoulutusta voi järjestää oma työterveyshoitaja tai Suomen Punaisen Risti. Lisää tietoa ensiapukoulutuksesta internet sivuilla www.redcross.fi/piirit.

Alkusammutuskaluston; käsisammuttimien, sammutuspeitteiden, pikapalopostien, käytön koulutus järjestetään yhteistyössä Päijät-Hämeen Pelastuslaitoksen Nastolan toimipisteen kanssa. Yhteyshenkilö palotarkastaja Petteri Haverinen, sähköposti petteri.haverinen@phpela.fi tai puhelin 0440 773 156.

Vaihe 4

Koko henkilökunta on perehdytettävä **vaaratilanteiden** varalta laadittuihin **toimintaohjeisiin**. Kyseiset ohjeet löytyvät jokaiseen työyksikköön jaettavasta **toimintaohjeliitteestä**. Kaikkien on tiedettävä kuinka hätätilanteessa toimitaan turvallisesti ja vahinkoja rajoittaen. Koulutusta voivat antaa turvallisuuspäällikkö sekä työyksiköittäin turvallisuuskoulutuksen käyneet henkilöt.

Koulutusta ja harjoituksia järjestetään järjestelmällisesti seuraavista aiheista:

- Läpikäydään pelastussuunnitelman toimintaohjeliitteet ja tiedostetaan vaaratilanteet sekä keskustellaan yhdessä vaaratilanteiden hallinasta.
- Erilaiset avun hälyttämisen ja hätäilmoituksen tekemisen keinot.
- Palohälytyspainikkeen käyttö.
- Hätäpysäytyslaitteiden käyttö, koneet, laitteet.

Vaihe 5

Liikuntakeskus Pajulahdessa järjestetään yhteistyössä Päijät-Hämeen Pelastuslaitoksen Nastolan Toimipaikan avustuksella pelastautumis- ja poistumisharjoituksia. Harjoitukset suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä paikkakunnan pelastusviranomaisen kanssa.

Yhteyshenkilö on palotarkastaja Petteri Haverinen, petteri.haverinen@phpela.fi tai puhelin 0440 773 156.

9.2 Koulutuksen säännöllisyys

Turvallisuuskoulutusta ylläpidetään säännöllisellä koulutuksella. Pelastussuunnitelman sisältö käydään yhteisessä koulutuksessa läpi. Uudet työntekijät perehdytetään turvallisuusohjeisiin työnopastuksen yhteydessä. Turvallisuuskoulutuksen saaneiden henkilöiden vaihtuessa on tilalle valitut henkilöt koulutettava turvallisuustehtäviin. Pelastussuunnitelmassa pidetään kirjaa turvallisuushenkilöstön sekä koko henkilökunnan saamasta turvallisuuskoulutuksesta.

Suunnitelmassa on oltava selvitys, milloin, mistä aiheesta ja kenelle koulutusta on annettu.

Vaiheen 1 koulutusta annetaan turvallisuuspäällikön tai apulaisturvallisuuspäällikön vaihtuessa.

Vaiheen 2 koulutusta annetaan väetönsuojanhoitajien ja heidän varahenkilöidensä vaihtuessa. Tulityön turvallisuuskurssille osallistutaan viiden vuoden välein tai silloin kun tulityökortissa oleva voimassaolopäivämäärä ylitetään. Myös kiinteistöhuollon työntekijöiden vaihtuessa uudet työntekijät koulutetaan.

Vaiheessa 3 suunniteltuja ensiaputaitoja olisi hyvä harjoitella vuosittain. Ensiapukoulutuksen kursseja EA 1 ja EA 2 järjestetään kolmen vuoden välein.

Vaiheen 4 koulutusta kerrataan vuosittain turvallisuuspäällikön johdolla.

Vaiheen 5 poistumisharjoitusten järjestäminen sovitaan ja suunnitellaan pelastusviranomaisien kanssa.

Turvallisuusasioissa opastaa

Päijät-Hämeen Pelastuslaitoksen Nastolan toimipiste
Rakokiventie 27
15560 Nastola
Puhelin 877 3154
Faksi 877 3131
www.phpela.fi

Palotarkastaja Petteri Haverinen
Puhelin 0440 773 156
Sähköposti petteri.haverinen@phpela.fi

9.3 Turvallisuuden ylläpito Liikuntakeskus Pajulahdessa

Taulukko 4, Turvallisuuden ylläpito Pajulahdessa

toiminto	vastuu	tarkastusväli	tekijä	pöytäkirja
käsisammuttimet	kp	1krt/2a(ulkona,1krt/1a)	Lahden Palokalusto Oy	tehdään
pikapalopostit	kp	1krt/a	huoltomies	tehdään
merkki-ja turvavalot	kp	4krt/a	Tuomas Järvinen	tehdään
hormien nuohous	kp	2.2.3 kappale, taul.1	nuohousliike	tehdään
automaattinen paloilmoitinkeskus	kp/tj	1krt/kk, laitetestit huolto 1krt/a viranomaistark 1krt/3a	Tuomas Järvinen Securitas Oy Alarm Control Oy	tehdään ” ”
palovaroittimet	kp/tj	1krt/kk	Tuomas Järvinen	tehdään
sisäinen palotarkastus	tp	1krt/a liitteen 2 mukaan	tp/turvallisuus- valvojat	tehdään
tulityöluvat/- kortit	kp/jr	tarvittaessa	urakoitsijat	tehdään
maakaasun käyttö	jr	1krt/a/huolto	Lämpösäätö Oy	tehdään
väestönsuojien varusteet/laitteet	vss- hoitajat	1krt/a	vss-hoitajat	tehdään
yleinen turvallisuus	tp	7.2.2 kappaleessa alueet, 1krt/kk	turvallisuus valvojat	tehdään
tiedotus onnettomuustilanteessa	tp/kp	kpl 3	tp/kp	tehdään
turvallisuuskoulutus	tp	kpl 9	pelastuslaitos spr	tehdään

kp = kiinteistöpäällikkö Esko Ihamäki

tp = turvallisuuspäällikkö Seppo Virtanen

jr = Juha Ruuska

tj = Tuomas Järvinen

10 SUUNNITELMAN TARKASTAMINEN JA JAKELU

Pelastussuunnitelman tarkastamisesta ja tietojen päivittämisestä vastaa turvallisuuspäällikkö. Suunnitelman toimivuutta arvioidaan säännöllisesti ja päivitetään vähintään vuoden välein. Suunnitelmaan tehdyt muutokset tulee päivittää kaikkiin kappaleisiin. Päivitetty suunnitelma toimitetaan Päijät-Hämeen Pelastuslaitokselle palotarkastaja Petteri Haveriselle. Pelastussuunnitelma jaetaan luettavaksi jokaiseen työyksikköön. Kaikkiin työyksiköihin jaetaan pelastussuunnitelman toimintaohjeliite.

PELASTUSSUUNNITELMAN TARKASTUSMERKINNÄT

Tarkastaja	Päiväys	Huomioita / muutoksia

LÄHDELUETTELO

1. Kiinteistön pelastussuunnitelman laadinta, tilaajan ohje. KH- kortti 05–00347. Rakennustietosäätiö RTS, ohjetiedosto kesäkuu 2004. 11. sivua
2. Pelastussuunnitelma, opas yrityksille ja laitoksille. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK), 2004. 32 sivua.
3. Turvallisuustekniikan luennot, Pentti Harmanen, Turvallisuustieto Oy, TAMK, 13-14.2.2003.
4. Palovaaralliset tulityöt, kysymyksiä ja vastauksia. Vuorela Viljami ja Ullman Harald, SPEK, 2003, 84 sivua
5. <http://www.pelastustoimi.net/finopas/suojele/ympuhkat/yuhkat.htm>
6. Turvallisuussuunnitelman mallipohja, CD-Rom, SPEK, 2001
8. Sähköturvallisuuden varmistaminen. Otatieto 2003. Sähkötekniikan luennot, Martti Honkiniemi, TAMK, 18.3.2005.

LIITTEET

1. Liikuntakeskus Pajulahden turvallisuusorganisaatio
2. Liikuntakeskus Pajulahden sisäinen palotarkastuslomake
3. Liikuntakeskus Pajulahden turvallisuuskoulutuksen seurantalomake
4. Liikuntakeskus Pajulahdessa olevat käsisammuttimet
5. Liikuntakeskus Pajulahden väestönsuojien materiaali
6. Liikuntakeskus Pajulahden asemapiirros